[2024] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 157: 2024 ਆਈ ਐਨ ਐਸ ਸੀ 172

ਪ੍ਰਭਾਤ ਕੁਮਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ @ ਪ੍ਰਭਾਤ ਮਿਸ਼ਰਾ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ

(ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1397 2024)

05 ਮਾਰਚ 2024

[ਬੀ.ਆਰ. ਗਵਈ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ, *ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਨੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v)
ਹੈਂਡਨੋਟਸ

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860-ਐਸ. 306, 107 - ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ-ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਲਜ਼ਾਮ, ਜੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹਨ - ਪੀੜਤ ਵੱਲੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ, ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੱਚਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ। – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ। ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਅਤੇ 3 (2) (v)-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਯੂ/ਐਸ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ. 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ.-ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ-ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕੀਤੀ - ਜਾਇਜ਼ਤਾਃ

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆਃ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ, ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੀੜਤ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਡੇ ਗਏ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ-ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਦੇ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ' ਤੇ, ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਯੂ/ਐਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 107. - ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੰਮ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਨਿਰਾਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੇਤਰਤੀਬੇ ਕਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਸੀ - ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚੋਂਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੇ 3 06 ਅਤੇ.3 (2) (v) ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਘੋਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਖੁਦ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। [ਪੈਰਾ 16, 18, 22-25]
ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਮਾਸੁਮਸ਼ਾ ਹਸਨਸ਼ਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, [2000] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1155: (2000) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 557; ਨੇਤਾਈ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ., (2005) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 659; ਐਮ. ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, [2011] 3 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 437: (2011) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 626-ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860; ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ (ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ) ਐਕਟ, 1989; ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973
ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ; ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ; ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ; ਜਾਤੀ; ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ; ਕੰਮ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਨਿਰਾਸ਼।
ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ: ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ.1397 ਦੇ 2024 ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 26.07.2022 ਤੱਕ 482 .12691 ਦੇ 2015

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ
ਪੱਲਵ ਸ਼ਿਸ਼ੋਦਿਆ, ਸੀਨੀਅਰ. ਵਕੀਲ, ਦਾਨਿਸ਼ ਜੁਬੈਰ ਖਾਨ, ਅਜੀਤ ਪਾਂਡੇ, ਡਾ. ਲੋਕੇਂਦਰ ਮਲਿਕ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।
ਅੰਕਿਤ ਗੋਇਲ, ਰਾਮ ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ ਯਾਦਵ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ.
ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ
ਨਿਰਣਾ
ਮਹਿਤਾ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਇਹ ਅਪੀਲ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 26 ਜੁਲਾਈ, 2022 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਲਤ. ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 2015 ਦਾ 12691 ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਥੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਦਾਲਤ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਸੀਆਰਪੀਸੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ)

3. ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ, ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਨੰ. ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ 2005 ਦਾ 6476 ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 306 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ.' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ (ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਰੋਕੂ) ਐਕਟ, 1989 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਐਸ. ਸੀ./ਐਸ. ਟੀ. ਐਕਟ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਫਰੂਖਾਬਾਦ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਆਇਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ।

4. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੰ. 516/2002 ਕੋਟਵਾਲੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਰੂਖਾਬਾਦ।

5. ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕੰਨੌਜ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੱਚਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਲ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਲਰਕ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਇੱਕ ਦਾਤਾ ਰਾਮ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਨੇ 3 ਅਕਤੂਬਰ, 2002 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਚੀਜ਼ ਖਾ ਕੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

6. ਡਾਟਾ ਰਾਮ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਉਸ ਦੇ ਘਰ, ਵਿੱਚ ਪਈ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਮੁਹੱਲਾ ਗਵਾਲ ਟੋਲੀ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਫਰੂਖਾਬਾਦ। ਐਫਆਈਆਰ ਨੰ. 249/2002 ਨੂੰ .= ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਅਤੇ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਛੱਡੇ ਗਏ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਥਾਣਾ ਕੋਟਵਾਲੀ, ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

7. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੰ. 2002 ਦਾ 253 ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਅਤੇ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

8. ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਜੋ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਅਤੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ -

"ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ
ਇਹ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 1.10.2002 ਨੂੰ ਰਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ 8 ਵਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੱਚਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੰਨੌਜ ਸ਼੍ਰ

ਪ੍ਰਭਾਤ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਨੌਜ ਤੋਂ ਮੇਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 2.10.2002 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਕਨੌਜ ਆਓ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੋ ਅਤੇ ਕੁਝ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਹੈ। 2.10.2002 ਨੂੰ 10 ਵਜੇ ਮੈਂ ਕੰਨੌਜ ਜਾਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਲੈਣ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੰਨੌਜ ਨਾ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ, ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੱਚਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਲ ਕਰੋ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਂ ਦਫ਼ਤਰ ਵਾਪਸ ਆਇਆ, ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੁਪਹਿਰ ਦੇ ਸਮੇਂ 12.30 ਵਜੇ ਮੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਟੈਲੀਫੋਨ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਕੰਨੌਜ ਜਾਓ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੂੰ ਮਿਲੋ। ਮੈਂ ਤੁਰੰਤ ਸਕੂਟਰ ਰਾਹੀਂ ਕਨੌਜ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ 2:15 ਵਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਬੰਗਲੇ ਵਿੱਚ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬੱਚਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪ੍ਰਭਾਤ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੂੰ ਮਿਲੋ, ਫਿਰ, ਮੈਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿਸ਼ਰਾ ਕੋਲ 2:45 ਵਜੇ ਗਿਆ, ਫਿਰ, ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ 5:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇੱਥੋਂ 5 ਵਜੇ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਸ਼ਾਮ 5:30 ਵਜੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿਸ਼ਰਾ ਮੈਨੂੰ ਮੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀਧਰ ਦਿਵੇਦੀ ਕੋਲ ਲੈ ਗਏ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀਡੀਓ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਸੀਡੀਓ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ 327 ਵਿਧਵਾਵਾਂ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵੰਡੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੰਡੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸ਼ਲੀਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬਹੁਤ ਅਜੀਬ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਫੋਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਆਏ, ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਗਵਰਨਰ ਬਣ ਗਏ ਹੋ। ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀ. ਐਮ. ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਭਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਸਭ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਿਸ਼ਰਾ ਮੈਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਲੈ ਗਏ ਜਿੱਥੋਂ ਮੈਨੂੰ 7:30 ਵਜੇ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ

ਸਰ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੰਨੌਜ ਨਾ ਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ, ਫਿਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਹੈ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸਮਰਪਣ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਦੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ, ਹੁਣ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਮੇਰੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੰਨੌਜ ਨਾ ਜਾਓ ਅਤੇ ਫਰੂਖਾਬਾਦ ਦੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਾ ਨਿਭਾਓ, ਪਰ ਅਚਾਨਕ ਮੈਨੂੰ ਕੰਨੌਜ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਕੰਨੌਜ ਆ ਜਾਓ ਅਤੇ ਫਿਰ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 1.10.2002 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਅਤੇ ਅੰਕੜਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕੰਨੌਜ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਉਪਲਬਧ ਸੀ, ਪਰ, ਮੈਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੇਰਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਭਾਤ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼ਸ਼ੀਧਰ ਦਿਵੇਦੀ, ਮੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਂ, ਕੰਨੌਜ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ/ਮੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਜਾਂ ਤੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਆਦਰ ਨਾਲ ਪੈਰ ਛੂਹ ਕੇ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰ ਦਿਓ। ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ "।

9. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਅਧਾਰ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ 26 ਜੁਲਾਈ 2022 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

10. ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਪੱਲਵ ਸ਼ਿਸ਼ੋਦੀਆ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

1.ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਿੱਟਾ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾਂ ਉਕਸਾਇਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ, ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ (ਉਪਰੋਕਤ) ਤੋਂ ਜੋ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸੀ. ਡੀ. ਓ. ਸ਼ਸ਼ੀਧਰ ਦਿਵੇਦੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਅਤੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਦਬਾਅ ਤੋਂ ਵੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਦਬਾਅ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤਿਅੰਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ।
12. ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
13. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਥਾਈ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਕਿਤ ਗੋਇਲ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

14. ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸੀ. ਡੀ. ਓ. ਸ਼ਸ਼ੀਦਾਰ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ। ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਲਜ਼ਾਮ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਰਕਪੂਰਨ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਹੈ।
15. ਅਸੀਂ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

16. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐੱਸਸੀ/ਐੱਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਮ੍ਰਿਤਕ ਉੱਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
17. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਸੁਮਸ਼ਾ ਹਸਨਸ਼ਾ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [1] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ:-

1 [2000] 1 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1155: (2000) 3 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 557

"9. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਹ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਸ ਸਾਲ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਜਿਹੇ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਪੀੜਤ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਦੇ ਤੱਤ ਤੋਂ ਖੁੰਝ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

18. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ, ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (ਵੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

19. ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਐਕਟ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਵਿਸਤਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

20. ਲਗਭਗ ਸਮਾਨ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨੇਤਾਈ ਦੱਤਾ ਬਨਾਮ ਡਬਲਯੂ.ਬੀ.[2] ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈਃ

- 2 (2005) 2 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 659

"4. ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਮੈਸਰਜ਼ ਐੱਮ. ਐੱਲ. ਦਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ। ਡਾਲਮੀਆ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਆਪਣੀ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਕਸਸਾਈਟਾਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 11-9-1999 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ 160,ਤੇ ਸਥਿਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਟੋਰਾਂ ਦੇ ਵਰਕਸਾਈਟ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਹਾ ਰੋਡ, ਕੋਲਕਾਤਾ। ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਇੱਕ ਅਸਤੀਫੇ ਦਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਨਖਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜੋਤ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਮੰਦਭਾਗੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। 16-2-2001 ਨੂੰ ਬਾਲੀਗੰਜ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੇੜੇ ਰੇਲਵੇ ਟਰੈਕ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਉਸ ਦਫ਼ਤਰ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ 19-2-2001 ਨੂੰ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਨੋਟ ਦੀ ਇੱਕ ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਕਾਪੀ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਥਿਤ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇਤਾਈ ਦੱਤਾ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ ਚੈਟਰਜੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਈ ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ (ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ) ਅਤੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਰਮੇਸ਼ ਚੈਟਰਜੀ ਅਤੇ ਨੇਤਾਈ ਦੱਤਾ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਪੱਤਰ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਕੰਮ 'ਤੇ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਰਾਤ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਜੇ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੇ

ਮੈਂ ਮਾਸਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ 8 ਵਜੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।

5. ਕਥਿਤ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਇੰਜ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ। ਪਰ, ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 1999 ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮ੍ਰਿਤਕ 160, ਤੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਹਾ ਰੋਡ, ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿੱਚ 16-2-2001 ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਦੀ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਤਾਂ ਹੀ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ। "ਉਕਸਾਉਣ" ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਦੀ ਧਾਰਾ 107 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ। ਧਾਰਾ 107 ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੁੱਲ ਉਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੁੱਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 107 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਭੌਤਿਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਲੁਕਾਉਣਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਵੀ "ਉਕਸਾਉਣ" ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6. ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਘਟਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ' ਤੇ ਕੋਈ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਨੂੰ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੋਵੇ,

ਜਿਸ ਨੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀਤਾ।

7. ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਨਾਗ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੱਥ ਦੇ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਫਲਦਾਈ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।
ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

21. ਐਮ. ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ [3] ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆਃ-

"36. ਅਸੀਂ "ਉਕਸਾਉਣ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 "ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ" ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

"306। ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ। - -ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

37. ਸ਼ਬਦ "ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ" ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। "ਸੁਈ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਸਵੈ" ਅਤੇ "ਸਾਈਡ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ "ਮਾਰਨਾ", ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੈ-ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ।

3 (2011) 3 ਐੱਸਸੀਆਰ 437: (2011) 3 ਐੱਸਸੀਸੀ 626

38. ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਫਲ ਅਪਰਾਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।

39. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 107 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ" ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 107 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ "ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦੀ

107.ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ,

ਜੋ-ਪਹਿਲਾ-ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ ਦੂਜਾ-ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੁੱਲ ਉਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ; ਜਾਂ ਤੀਜਾ-ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਭੁੱਲ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 2, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 107 ਦੇ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 2.-ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ, ਕਿਸੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

40. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਰਾਜ [(2001) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 618] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਜਤਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਪਤੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜਾਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋ।" ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ।

41. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਰਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੈਰਾ 20 ਵਿੱਚ [(2001) 9 ਐੱਸ. ਸੀ. ਸੀ. 618 ਨੇ "ਪ੍ਰੇਰਣਾ" ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੰਗਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੈਰਾ 20 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈਃ (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ . 629)

"20. ਪ੍ਰੇਰਣਾ 'ਇੱਕ ਕਾਰਜ' ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ, ਅੱਗੇ ਵਧਣ, ਭੜਕਾਉਣਾ, ਉਕਸਾਉਣਾ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਸ਼ਬਦ

ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ' ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਆਚਰਣ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਸਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੋਲ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭੜਕਾਹਟ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਗੁੱਸੇ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਾ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪਤਨੀ) ਦੁਆਰਾ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

42. ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ. ਓਰੀਲਾਲ ਜੈਸਵਾਲ [(1994) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 73], ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ (ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੰਨਾ 90, ਪੈਰਾ 17) ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਪੀੜਤ ਨਾਲ ਹੋਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਪੀੜਤ ਆਮ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ, ਅਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਤੀ ਅਤਿ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੀ, ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਮ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ, ਅਸਹਿਮਤੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

43. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਚਿਤਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਚੋਪੜਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਸਰਕਾਰ) ਵਿੱਚ ਹੈ। (2009) 16 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 605] ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਦੇ ਅਰਥ "ਪ੍ਰੇਰਣਾ" ਅਤੇ "ਗੁੱਡਿੰਗ" ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ, ਭੜਕਾਉਣ ਜਾਂ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਪੈਟਰਨ ਦੂਜਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ. ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਟ੍ਰੇਟਜੈਕੇਟ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

44. ਉਕਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

45. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪੁਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਕਾਰਜ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਾ ਵੇਖਦਿਆਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਧੱਕਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ।

46. ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪਲੋਸਿਵਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ [(2010) 10 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 361] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

47. ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (2010) 8 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 628) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਅਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ।

48. ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਕਸਾਉਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। 14-1-2005 ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਨੇੜਲਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ 18-1-2005 ਨੂੰ ਹੋਈ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਤੱਥ ਨਾਲ ਕੁਆਲਿਸ ਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਫਾਂਸੀ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਾਡੀ ਰੋਜ਼ਮਰ੍ਹਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਨ ਵਾਲੇ ਆਮ ਗੁੱਸੇ, ਮਤਭੇਦ ਅਤੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਸੀ। ਇੱਕਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਆਮ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੋਕ ਇੱਕੋ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਸਥਿਤੀ. ਇਹ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਪਰ ਜਿਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

49. ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵੇਖਣ' ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਜੁੜੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਤੀ ਆਨੰਦਰਾਜ (ਏ-1) ਅਤੇ ਈਸ਼ਵਰੀ (ਏ-3) ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

* * * * *

62. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਭਜਨ ਲਾਲ [1992 ਸਪਲਿੱਪ (1) ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 335] ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 482 ਸੀ. ਆਰ. ਪੀ. ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਆਇ XIV ਅਧੀਨ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸਹੀ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਚੈਨਲਾਈਜ਼ਡ ਅਤੇ ਅਸਥਿਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਖ਼ਤ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸੂਚੀ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈਃ (ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਪੀ ਪੀ. 378-79, ਨੂੰ 102)

"(1) ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼, ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਦੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼, ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 155 (2) ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ.

(3) ਜਿੱਥੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਬੇਲੋੜੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

(4) ਜਿੱਥੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਇੱਕ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ ਪਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 155 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(5) ਜਿੱਥੇ ਐਫ. ਆਈ. ਆਰ. ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਇੰਨੇ ਬੇਤੁਕੇ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਆਧਾਰ ਹੈ।

(6) ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ (ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਜਾਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੋਕ ਹੈ, ਪੀੜ੍ਹਤ ਧਿਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ.

(7) ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬਦਨੀਤੀ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਗਲਤ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਨਫ਼ਰਤ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

* * * *

65. ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਾਂਡੂ ਫਾਰਮਾਸਿਊਟੀਕਲ ਵਰਕਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਮੁਹੰਮਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸ਼ਾਰਫੁਲ ਹੱਕ [(2005) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 122] ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆਃ (ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 128, ਪੈਰਾ 8)

"8. ... ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਨਿਆਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ/ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੁਆਰਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਤੱਥ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਕੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

* * * *

68. ਸੈਟਲਡ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡੀ ਮੰਨੀ ਗਈ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲ ਦੂਰ ਤੋਂ ਜੁੜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਧਾਂਦਲੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

22. ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਡੇ ਗਏ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਦੇ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 107 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਉਕਸਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

23. ਅਸੀਂ ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ (ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ) ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਕੰਮ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਨਿਰਾਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬੇਤਰਤੀਬੇ ਕਾਰਕਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਬਾਅ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੁਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਖਦਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥ ਨੇਤਾਈ ਦੱਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਹਨ।
(ਉੱਪਰ). ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਅਤੇ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

24. ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਖੁਦ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਲੋਜ਼ਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਅਤੇ ਐਸਸੀ/ਐਸਟੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

25. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਆਈ. ਪੀ. ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 306 ਅਤੇ ਐਸ. ਸੀ./ਐਸ. ਟੀ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 (2) (v) ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਲੰਬਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

26. ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

27. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹੈੱਡਨੋਟਃ ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾਃ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Advocate Shifa Kler